

Tjänsteställe, handläggare
Specifika samverkansrådet för folkhälsa

Datum
2021-02-05

Sekreterare
Linnéa Hedkvist

Protokoll specifika samverkansrådet för folkhälsa

Tid: Fredag den 5 februari 2021 kl 13.00-15.45

Plats: Digitalt via Zoom

Vid protokollet

Linnéa Hedkvist
Sekreterare

Justerat: 2021-02-24

Behcet Barsom	Unnur Tryggvadottir
Ordförande	Justerare

Närvarande ledamöter:

Hans Sedström	Askersunds kommun
Örjan Andersson	Degerfors kommun
Veronica Wallgren	Hallsbergs kommun
Bella Maria Kronman	Hällefors kommun
Martin Hårsmar	Karlskoga kommun
Annica Sjöqvist	Kumla kommun
Nils Olof Tivemyr	Laxå kommun
Berth Falk	Leksbergs kommun
Mathz Eriksson	Lindesbergs kommun
Ronnie Edvardsson	Ljusnarsbergs kommun
Tom Rymoén	Nora kommun
Jimmy Nordengren	Örebro kommun
Kristin Lundström	Örebro läns bildningsförbund
Unnur Tryggvadottir Nordell	RF-SISU Örebro län
Behcet Barsom	Region Örebro län

Tjänstgörande ersättare:

Olle Isacson	Hallsbergs kommun
Elin Axelsson	Lindesbergs kommun

Övriga närvarande:

Ingmar Ångman	Region Örebro län
Anna Jakobsson	Region Örebro län
Linnéa Hedkvist	Region Örebro län
Margareta Johansson	RF-SISU Örebro län, punkt 5
Erik Hellmén	RF-SISU Örebro län, punkt 5
Marie Cesares Olsson	Region Örebro län, punkt 5

Postadress
Region Örebro län
Regional utveckling
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 1, Örebro
Tel: 019-602 70 00
Organisationsnummer: 232100-0164

1. Mötet öppnades

Ordförande Behcet Barsom hälsade de närvarande välkomna till dagens möte.

2. Val av justerare utöver ordförande

Unnur Tryggvadottir utsågs till justerare.

3. Godkännande av dagordning

Förslaget till dagordning godkändes.

4. Föregående mötes protokoll

Protokollet från föregående möte den 20 november lades till handlingarna.

5. Tema: Rörelse och fysisk aktivitet genom hela livet och dess betydelse för en god, jämlik och jämställd hälsa. Hur stärker vi gemensamt samverkan inom detta område?

Margareta Johansson och Erik Hellmén, RF-SISU Örebro län, samt Marie Cesares Olsson, Region Örebro län, informerade om pågående aktiviteter och insatser utifrån fysisk aktivitet och rörelse genom hela livet.

Informationen inleddes med en film om Gemenskap i naturen som tagits fram av Folkbildningen i Örebro län:

<https://www.facebook.com/watch/?v=327058454931516>

Regionens egen skolundersökning, Liv & hälsa ung 2020, visar att bland pojkar i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet är det mellan 53 och 58 % som rör sig minst 60 minuter per dag som är rekommendationen för barn och unga. Motsvarande siffror för flickor är 36 till 46 %. Bland pojkarna är det mellan 10 till 17 % som rör sig mindre än 30 minuter per dag och bland flickorna mellan 13 till 21 %. Undersökningen visar också att det finns samband mellan 60 min daglig fysisk aktivitet och god upplevd hälsa, om barnens föräldrar är utlandsfödda eller ej, oro för familjens ekonomi eller ej samt funktionsnedsättning eller ej. RF-SISU:s egen statistik visar på samband mellan bostadsområden och aktivt deltagande i en idrottsförening bland barn och unga. Liv & hälsa ung 2020 visar också att bland dem som är medlemmar i en idrottsförening är andelen med blomstrande psykisk hälsa högre.

I Örebro län finns ca 600 föreningar med 130 000 medlemmar samt 23 000 ideella ledare. Exempel på aktiviteter som genomförs i samverkan mellan RF-SISU, kommunerna och Region Örebro län för barn, unga och vuxna är: rörelsesatsning och pulshöjande aktiviteter i skolan, rörelsegrupper för barn med fetma, Dans för hälsa där samtliga kommuner nu anmält intresse för att dra igång under 2021, Fysisk aktivitet på Recept (FaR), digitalisering av

aktivitetsutbud för att underlätta tillgänglighet, riktade hälsosamtal vid vårdcentralerna i Kopparberg och Hällefors, Kvinna i fokus som riktar sig till asylsökande kvinnor, fysisk aktivitet på SFI samt On our way - ett integrationsfrämjande projekt i södra länsdelen.

Insatser riktade till den äldre befolkningen är Seniorskraft, Seniorpuls, fallprevention, anpassade träningsgrupper för personer med hälsoproblem och Idrott för äldre.

Utöver detta pågår ett löpande arbete med kunskapsspridning, arbetsgrupper, nätverk m.m. RF-SISU genomför årliga kommunledningsträffar och följer också kontinuerligt idrotts- och folkhälsodata för prioritering, planering och uppföljning.

RF-SISU samordnar också arbetet med Fritidsbanker där det Örebro län just nu finns nio stycken. I Fritidsbanken kan alla låna utrustning för idrott och friluftsliv, allt är gratis och underlättar dessutom återbruk av material.

Exempel på pågående forskningsprojekt kring fysisk aktivitet och hälsa är Satsa grönt, en studie om främjande av goda mat- och motionsvanor hos seniorer vid Örebro universitet, Äldres upplevelse av föreningsidrott i norra länsdelen, Idrottsföreningen som hälsofrämjande arena (HPSC – Health Promotion Sports Camp), Fysisk aktivitet vid psykisk ohälsa (Fypo) som innebär pulshöjande aktiviteter för personer med djup depression och ångest, samt Barn med Autism som innebär att man undersöker delaktighet i fysisk aktivitet hos ungdomar med autism.

Under 2018 bildades Rörelsenätverket utifrån diskussioner om behovet av bred samverkan mellan samhällets olika aktörer för att främja fysisk aktivitet. Syftet med nätverket är att skapa förutsättningar för fysisk aktivitet och att implementera perspektivet rörelseförståelse i Örebro län.

Begreppet Rörelseförståelse (Physical Literacy) innebär förmågan att kunna, förstå och tolka rörelsekompetens och tillit till sin egen förmåga. De mentala faktorerna är lika viktiga som den fysiska kompetensen för att leda till deltagande i fysisk aktivitet.

I rörelsenätverket ingår fn Hällefors, Ljusnarsbergs och Örebro kommun, Region Örebro län, RF-SISU, Handelskammaren Mälardalen, Länsstyrelsen Örebro och Örebro universitet. Ambitionen är att få med fler kommuner i nätverket.

I nätverket pågår just nu arbete med att ta fram en gemensam handlingsplan samt handlingsplaner för resp deltagande part. Mer information finns på hemsidan rorelsenatverket.se

Margareta Johansson presenterade också den nationella Kommissionen för främjande av fysisk aktivitet vars uppdrag är att öka kunskapen om de positiva effekterna av fysisk aktivitet, sprida framgångsfaktorer och goda exempel på

metoder samt mobilisera och engagera relevanta aktörer i samhället. Arbetet ska vara utvecklingsinriktat och befintliga strukturer ska tas tillvara. Kommissionen ska lämna en delredovisning i februari 2022 och en slutredovisning senast 1 mars 2023.

2021 är Friluftslivets år, information finns på hemsidan luftnarfri.nu.

Slutligen pekade RF-SISU på följande utmaningar och möjligheter i samverkansarbetet för en god, jämlik och jämställd hälsa:

- Bidrar våra insatser till ökad jämställdhet och jämlikhet?
- Det saknas en länsövergripande handlingsplan och gemensamma mål
- Strategisk samverkan för ett mer systematiskt arbete kan utvecklas
- Utvärdera mera!

De bilder som visades under mötet bifogas protokollet.

6. Prioriterade aktivitetsområden folkhälsa Örebro län utifrån överenskommelserna

Ingmar Ångman informerade om de aktivitetsområden chefsgrupp folkhälsa prioriterat utifrån de tre insatsområden som finns i handlingsplan för god, jämlik och jämställd hälsa.

Aktivitetsområden är följande:

Insatsområde Förstärka insatserna för målpuffyllelse i skolan:

Föräldraskapsstöd, Delaktighet och inflytande, Barnfattigdom, Levnadsvanor och Psykisk hälsa/suicidprevention

Insatsområde Förstärka insatserna för ett inkluderande arbetsliv/Ekonomisk trygghet

Metod- och kunskapsutveckling inom området

Insatsområde Förstärka insatserna för ett åldrande med livskvalitet

Kvalitets- och utvecklingsarbete förebyggande/främjande hälsosamt åldrande, fyra hörnspelare

Insatsområde Psykisk hälsa

Ett mer hälsofrämjande samhälle och levnadssätt

Individer rustade för att nå sin fulla potential och välmående

Generellt arbete

Epidemiologi

Folkhälsoteamen i kommunerna, ÖLBF och RF-SISU kommer att fortsätta med att utveckla aktiviteter i samverkan.

7. Uppföljningsdag 2021

Linnea Hedkvist informerade om att chefsgrupp folkhälsa utsett en arbetsgrupp inför Uppföljningsdag 2021 och att planering påbörjas under februari. Pga pågående pandemi beräknas uppföljningsdagen hållas efter sommaren för att möjliggöra fysiskt möte.

Mötesdeltagarna gavs möjlighet att lyfta intressant teman för uppföljningsdagen och de frågor som nämndes var det rörliga friluftslivet och fördjupade studier kopplade till folkhälsa, delaktighet och jämlikhet, ekonomiskt stöd i överenskommelser psykisk hälsa, hur kan de tre pottorna pengar samordnas? samt Covid19's effekter på folkhälsan.

8. Sociala och folkhälsokonsekvenser Covid 19

Linnea Hedkvist informerade om den rapport om Sociala och folkhälsokonsekvenser av Covid19 som en arbetsgrupp tagit fram på uppdrag av chefsgrupp folkhälsa. Rapporten är en sammanställning av konsekvenser som riskeras utifrån relevanta effektmål i den regionala utvecklingsstrategin, RUS, och till dem kopplade nationella mål för folkhälsa. Rapporten behandlar i första hand effekter i befolkningen, inte i olika verksamheter.

Tanken är att rapporten ska kunna användas vid regionala och lokala diskussioner om planering och prioriteringar. Eftersom många forskningsstudier pågår, även myndighetsuppdrag, som kommer att avrapporteras allt eftersom, kommer arbetsgruppen att följa frågan kontinuerligt fortsättningsvis.

En kortfattad sammanfattning som presenterades var att pandemin riskerar att innebära ökad och förstärkt ojämlikhet i livsvillkor och hälsa och att redan utsatta grupper blir än mer utsatta. Det finns ökad risk för psykisk ohälsa och suicid, ökning av psykiatriska diagnoser och ökad ojämlikhet i psykisk hälsa. Även risk för negativa konsekvenser på levnadsvanor som mat, fysisk aktivitet, tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel där ökade skillnader i levnadsvanor kan öka till ytterligare ojämlikhet i hälsa.

Nedstängning av främjande och förebyggande verksamheter kan innebära negativa konsekvenser för deltagare. Ökad stress och utsatthet bland barn i hemmiljöer där det förekommer missbruk och beroende samt ökad utsatthet för familjer med barn med funktionsnedsättning. Risk för svårigheter att nå studiemål pga digital undervisning och bristande tillgänglighet. Ökad arbetslöshet i vissa grupper, t ex unga och utlandsfödda, där arbetslöshet är en riskfaktor för psykisk ohälsa och suicid. Civilsamhället rapporterar att många planerade aktiviteter inte kan genomföras och att flera organisationer är oroliga för sin ekonomi och överlevnad vilket både ÖLBF och RF-SISU kan vittna om.

De bilder som visades under mötet bifogas protokollet.

9. Aktuellt inom folkhälsoområdet

Linnea Hedkvist informerade om Folkhälsomyndighetens förslag till stödstruktur för det statliga folkhälsoarbetet, som även innebär kunskapsutbyte med kommunerna, civilsamhället och regionen. Arbetet är ett resultat av ett regeringsuppdrag från 2019.

10. Rapport från chefsgrupp folkhälsa

Ingmar Ångman rapporterade. Sedan föregående möte har chefsgruppen hållit två möten (december och februari). Vid dessa har bl a gemensamma aktivitetsområden diskuterats, likaså hur det suicidförebyggande programmet YAM och Första hjälpen för psykisk hälsa MHFA kan utvecklas i Örebro län. Staben för hållbar utveckling har presenterat sitt arbete med Kulturdiallog genom tolk.

11. Frågor att lyfta till kommande möten

Frågor som lyftes var fortsatt fokus på insatsområden i Handlingsplan för god, jämlik och jämställd hälsa samt presentation av projektet Kulturdiallog genom tolk som drivs av staben för hållbar utveckling.

12. Mötet avslutas

Ordförande Behcet Barsom tackade mötesdeltagarna för visat intresse och avslutade mötet.